

ԿԻՆԵՄԱՏՈԳՐԱԿ

Դրան շաբաթը օր կերտարարանի :
Տարեկանն է 30 դրոշմ, վարձանայն 20 դրոշմ կան-
խիկ վերելք : Հարկը 40 փարսյ :
Օրանոցման արդը 40 փարսյ միկ անգամ համար :

ՀԱՅԿԱՆ

Պատրիարքական Թագավորաց Կեն-
դրախոս : — Խոսքերն օրհանն է Ժողովրդային
Սեփականության թիվ 133 : — Հանդիման վերաբե-
րեալ օր է գրառած արդը 40 փարսյ : Տարեկան է Կ.
Պատրիարքական Թագավորաց թիվ 3 :

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՌԻՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

Ուղևորներ

Հանգիստ անցեալ տարւոյն 224 թուովը
“ գերեզմանատուն ” վերնադրով յօդուածնուն
մէջ համառօտարար խօսած եմք գերեզմանատանց
համար Եւրոպիոյ սահմանած օրինաց վրայ, ու-
րոնց ամենէն գլխաւորն է Բեռլինին էն թիւը 24
Ժամէ ետքը Եւրոպիոյ, և յիշաւ այս օրէնքը շա-
տերուն կեանքն ազատած է :

(Օրէնքին օգտակարութեանը վրայ խօսել
չսկսած, և մանաւանդ խօսելիքնիս հաւանական
փորձերով հաստատելու համար ոչ միայն յոր-
մար այլ և կարեոր կհամարիմք սիրելի ընթեր-
ցողաց ուշադրութեանը յանձնել այս մասին
պատմութենէ սովորածնիս :

Եւրոպայի թագաւորներն իր ամուսնոյն Օւ-
նոն արեւելեան թագաւորին գինովցած մարած
իշխան տեսնելով անմիջապէս իրեւ մեռեալ թա-
ղել կհրամայէ : Բայց և այնպէս ինքն ալ կա-
կածանաց մէջ ըլլալով գերեզմանին շուրջը պա-
հապաններ կգնէ խօսիւ պատուիրելով որ եթէ
Օւնոն ձայն ալ հանէ չքանան : Ինչպէս որ
թագաւորներն կասկածն ալ հաստատուեցաւ : Բն-
թերցողաց որն ի գուժ չպիտի շարժի այս երեւե-
րն գինեմովն օրինակը կարգաւոր և միանգա-
մայն մտածելով թագաւորին ինքզ զմեզ, որ
այրի (տուլ) մնալն աւելի նախապատիւ կհա-
մարի քան թէ թագաւոր բայց գինով ամուսին
մ'ունենալ : Վիսնովութիւնը սիրողներն աղէկ ու-
շադիր ըլլալու են այս օրինակին, որով կսովորին
թէ այս միջոցութիւնը ոչ միայն ողջ թաղել կու-
տայ զիրենք, այլ և կանանց սէրէն ու դորովէն
ալ կզրկէ, որովհետեւ կանայք ինչ որ ալ ըլլան
գինով ամուսին բնաւ չեն սիրեր :

Եւրոպայի արաբացի բանաստեղծը՝ անուա-
նեան Պէթէ Էլ Էլ Էլ 1016 ին կաթուածէ վար-
նուելով թաղուեցաւ մեռած կարծուելով : Վի-
մ'աքը կարծեցեալ մեռեալին ձայնը լսուելով
գերեզմանը կբանան : Բայց ինքզ յանկարծ լոյս
տեսնելուն և չափազանց երկիւղ մը զգալուն
անմիջապէս կմեռնի, որով կատարուին դարձեալ
թաղման հանգէսը կատարելու : Եւս եղելու-
թեան վրայ ժամանակակիցները կբան թէ բա-
նաստեղծին արթննալը հասարակութեան մէջ
շփոթ մը ձգելէն զատ ինչ օգուտ ըրաւ :

Դան Սթոք Բարակ քեթիչ անուանեալն
1308 ին անշուշտ չմեռած թաղուած ըլլալ կը-

կարծուի, որովհետեւ մէկ քանի տարիէն գերեզ-
մանը բանալու ատեն զիակը դարձած կգտնեն :
Այանիացի Վոնկոն անուն բանաստեղծը մա-
հարուն մէջ իշխալով քովը գտնուողները թա-
ղելու կելնեն մեռած կարծելով : Եւրոպացի
յուդաւորականութեան արարողութիւնը կատա-
րուելու ատեն բանաստեղծը կարծենայ և ար-
դարեւ յետ այնորիկ 52 արի ալ կապրի :

(Եւրոպայի տը 110 Գ. տը Բանալի վրայ
խօսելու ատեն զանի առէլէ Բեռլին Բեռլին
կմակնուանէ : որովհետեւ ասոր մայրը իրմով
իննամեայ յղի ըլլալով օր մը կերակուր ուտե-
լու ատեն փոքրիկ սակոր մը կկլէ, որով շնե-
լուութիւնը կզգորի, և մեռեալ կարծուելով
կմաղուի : Բայց հետեւեալ գիշերը գերեզմանէն
ողջ դուրս կելնէ, որ իր վաղեմի աղախինը բա-
ցեր էր ձեռքը մնացած մատանիները գողնալու
մտքը : Եւրոպացի տիկինն շատ չարարուած ըլ-
լալուն՝ մատանիները չգողցած վաճառուելու
մտքը գլխուն երկու կողմերուն քանի մը հատ
կլարնէ բունցի (եւրոպական) : այս հարուած-
ները կնոջ կոկորդը մնացած ոսկորը դուրս կը
հանեն, որով անմիջապէս շնաւորութիւնը կսկսի :
Եւս այս եղաւ իր վերստին ապրելուն պատ-
ճառը : Սէկ ժամ ետքը Գ. Բանալի կմնի,
որ երկու տեսակ պահարանէն դուրս ելնելով
32 տարի ալ կապրի : Իսկ աղախինը ժամանա-
կին օրինաց համեմատ կլարձաւորուի կախուելու
վճարով գերեզման մը պղծել համարձակելուն :

Սիրելի գուրբը երեք անգամ մեռեալ
կարծուելով երեք անգամուն ալ թաղուած է :
1562 ին Ռուսիոյ մէջ այս դուրսը երեսին հը-
րացանի հարուած մ'ընդունելով գետինը կիշայ.
մեռեալ կարծելով ուրիշ գիւղի մը հետ քիչ
հոգով փոքրիկ ծակի մը մէջ կմաղեն, ուր ինք
ժամ կմնայ : Եւս այն, որ զանի կիստեղի ա-
ւելի պատուաւոր տեղ մը թաղելու համար, կը
գտնէ ու ծակէն կհանէ : Բայց երեսին վրայ ու-
նեցած վերքէն չափազանց փոխուած ըլլալուն իր
տէրը չճանաչելով նորէն նոյն ծակը կգնէ ու
վրան գողել կսկսի : սակայն այս գործողու-
թիւնը բոլորովին չկատարած՝ տիրոջը ամեն օր
գործածած աղամանը գետինը տեսնելով դի-
ակը նորէն դուրս կհանէ և ժամանակ չկորսն-
ցուցած շուտով կնկարկայացնէ զանի քաղքին մէջ
գտնուող երեւելի վերաբուժաց, որոնք ևս մե-
ռեալ ըլլալը կվճեն : Եւս վրայ ծառայն նոյն
օրը տիրոջը գիւղը տանը մէջ պահել կատարուի
հետեւեալ օրը պատուաւոր կերպով աւելի յար-
մար տեղ մը թաղելու համար : Եւս գիշերը
բոլոր քաղքը պաշարուեցաւ մեծ շփոթութեան

մը մէջ : հաւատարիմ ծառայն վախնալով որ
տիրոջը գիւղին ալ ոտնակոխ չըլլայ՝ առանց վայր-
կեան մը կորսնցնելու անտուն մէջ կուի (կիւպրէ)
տակ կպահէ : Եւրոպայի տը ետքը երբ քիչ մը կը
կիւղաղի քաղքը, անտուր կիշնէ և կտեսնէ
անկարագրելի զարմանք որ կուին տաքութիւնը
իր սիրելի տիրոջը կեանք տուած էր : Սիրելի
ընթերցող, գիտցիր թէ ահա այս Սիրելի ալ
գուրբն է, որ անկէց ետքը 59 տարի ալ ապ-
րեցաւ : Եւս համար է որ ամեն ատեն ստորա-
գրութիւնը դրած ատեն սա հետեւեալ երեք բա-
ռերն անուանը քով կաւելցնեն : Եթէ անգամ Եւ-
րոպայ :

Եւս մէկ քանի օրինակները կարգաւոր ինչ
հետեւցնել պէտք է : անշուշտ բնէ թէ ամեն
տեղ այս տեսակ ցաւալի օրինակներ կպատահին
մանաւանդ մեր մէջ, որովհետեւ շատ անգամ
մեռեալը կմաղենք քանի մը ժամ ետքը : Բն-
թերցող, այս մէկ քանի օրինակները կարգաւոր
չըլլայ թէ ըսես որ ասոնք կարգէ դուրս բաներ
են : Եւրոպայի մէջ այս մասին համար պէտք ե-
ղած օրէնքները հաստատուած՝ ամեն օր այս տե-
սակ եղելութեանց ցաւալի և սարսափելի օրի-
նակներ պակաս չեն : համարուէ այս ըսածնիս և
համոզուելէդ յետոյ խնդրէ աղգային Այստե-
թեանէն, կամ լաւ ևս՝ Կրօնական պատկաւելի
ժողովէն, որ այս մասին համար աղգային օրէնք
մը հաստատուելու հրատարակէ ամեն հայալեակ
քաղքը ու գիւղը զգուշացնէ գործադրութեանը :

Եւրոպայի պիտի համարիմք զմեզ եթէ այս
առաջարկութիւնն ընդունելի ըլլայ : անմահ յի-
շատակաց արժանի պիտի ըլլան նաեւ հիմնադրող-
ները, որովհետեւ մարդուս կեանքը ազատելէ ու-
րիշ ինչ քաղքը բան կրնայ ըլլալ :

ՌԻՍՈՒՄՆԱԿԱՆ

Եւրոպայի արաբացի Զանգիսի մը մէջ հետե-
ւեալ հետաքրքրական ծանօթութիւնը կկարգաւոր :
Թէ որ տարեգրութիւնը (լատինացեաց) Կրօն-
կէ սկսի՝ ձմեռն ու գարունը քաղքը, ամառը տաք,
չոր և որոտացող, աշունը խոնաւ ու բարի կըլ-
լայ : Զորքոտանեաց առատութիւն և աճանու-
թիւն :

Թէ որ Երկուշաբթիէ սկսի՝ ձմեռն ու գարուն-
ըն միջակ, ամառը հովտ և որոտացող, իսկ ա-
շունը բարեխառն կըլլայ : Վիսն առատ և մեղ-
րը քիչ :

Թէ որ Երեքշաբթիէ սկսի՝ ձմեռը հովտ, մեղ-
և ձիւնաբեր : գարունը ցուրտ, ամառը հովտ և
անձրեւաբեր, աշունը փոփոխական : Այստեղ

ընթացին կանանց և զինին սուղ :

Թէոր չափաւոր սկսի՝ ձմեռը խիստ , գարունը ձախող , ամառը բարի և աշունը ցուրտ ու խոնաւ կըլլայ : Զարդ անանոց , հիւանդութիւն տղայոց . ցորենոյ և պողոց առատութիւն :

Թէոր հինգշաբթի սկսի՝ ձմեռը աղէկ՝ բայց անծրեւոտ , ինչպէս նաև գարունը . ամառը խիստ տաք՝ բայց բարեբեր , իսկ աշունը խոնաւ կըլլայ : Ընդհանուր յաջողութիւնը :

Թէոր հինգշաբթի սկսի՝ ձմեռը հիւանդոտ , գարունը բարի , ամառը խիստ փոփոխական և աշունը միջակ կըլլայ : Ընդհանուր , իսկ առատութիւնը բերքերու :

Թէոր չափաւոր սկսի՝ ձմեռն ամառամած և սերտ , գարունն անծրեւոտ , ամառը բարեխառն ու միջակ , իսկ աշունը չոր կըլլայ : Ընդհանուր ձմեռն իսկ սակաւութիւն բերքերու :

Փարիզը լուսանկարը նոր գիւտ մ'ալ ըրին , զոր կիտութեամբ ծանուցանել ազգային լուսանկարներու օգտակար ծառայութիւն մ'ընելու նըպատակաւ :

Ըսկէց ետքը լուսանկարով առնուած պատկերներն ամենայն գիւրութեամբ քարի և պողպատի վրայ պիտի կոխուին տպագրական մեքենով :

Ով որ այս գիւտին ամենէն կատարելէ ընել յաջողի՝ առանց ազգի խորութեան 8000 ֆրանք նուէր կայ Փարիզը լուսանկարից ընկերութեան կողմանէ : Պայմանագրով է մինչև առաջիկայ ապրիլ ամիսը :

Ե.Ձ.Փ.Ե.ՅԻՆ

Երկուշաբթի օրը , որ էր տօն Ընդհանուր կուլտիւրի Տեառն մերոյ , յունաց ամենապատիւ Պատրիարքը փոխադարձ այցելութեան եկաւ մեր ամենապատիւ սրբազան Պատրիարք Զօր : Սեփականութեան ընդունելութիւն եղաւ Երբն սրբազանութեան թէ եկած ատենն և թէ ի վերադարձին : Երկու մեծ ազգաց սրբազան Վարդապետներուն այսօրինակ սիրալիր տեսակցութիւնը կընու զմեզ բերկրութեամբ և յուսով յարատեւութեան բարեկամական յարաբերութեանց , որ միակ միջոցն է ազգաց յառաջդիմութեանն ու բարգաւաճմանը :

Կերակէ օրը Երատունեան ազնուամեծար Պատրիարքը աղայի յուղարկաւորութեան տըխուր հանգէսը կատարուեցաւ ի Բերա փառաւոր շքով ի ներկայութեան ամենապատիւ սրբազան Պատրիարք Զօր և ամեն աստիճանէ եկեղեցականաց և բազմախումբ պատուաւոր աշխարհականաց : Սարմինը ամփոփուեցաւ Բերայի ազգային գերեզմանատան մէջ իր նախնեաց դամբարանը :

Այդ ամենիկ հանգուցեալը սիրելի էր իր ընտանեացն՝ ազնիւ բարութն ու գովելի բարեմասնութիւններովը : Սիրելի էր նաև ազգիս՝ իր երիտասարդական հասակէն անոր յառաջդիմութեանն ու զարգացմանը համար ջանալ սովորած ըլլալով պէտք եղած օգնութիւնն ընել սկսած ըլլալով . վասն որոյ իրաւամբ մեծ ցաւ եղաւ զինքը սիրողներուն՝ ընտանեացն ու ազգիս իր այս տարածում վախճանը , որ յանկեկալ տեղի ունեցաւ ի Հոլովմ , ուր դացած էր աշունուհի մօրը հետ ի գարման իր երկարամանակեայ հիւանդութեանը :

Ընկերայէն գրուած նամակէ մ'ուրախութեամբ կ'իմանամ որ միացեալ նահանգաց թէնէսի նահանգը գտնուող Ոսկէնգրանս զօրապետին բաժնին մէջ բժշկութեան պարագիւր Հանգէսիցի Արքեպիսկոպոսի Ա. Կարապետը , որ վեր-

ջին ճակատամարտին մէջ գերի գացած էր , գերեաց փոխանակութիւն ըլլալով ազատուի ու դարձեալ իր պաշտօնը կ'սկսէ եղեր :

Հայերը արդեօք տակաւին երկրագնդին որ կողմերը պիտ' աստանդին , և ինչ անցքեր պիտ' անցնին գլխունուն : Հանգէսիցի Հայ մը Ընդհանուր կերպով , բժշկի կըլլայ , գերութեան կըմասնուի . . . :

(Գոստաւադ Սուրբանը հատեան վերամշակուած Երեմիայի երկրորդ կարգի պաշտօնատարութեան երկրորդ աստիճանը շնորհեց :

Պարբերական յունվար 2 Թուով նամակաւ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները տրուած են մեզ մեր մէկ բարեկամէն տեղւոյն ազգային վիճակին վրայ :

« Տարիէ մ'ի վեր է որ տեղւոյս վարժարանը սկսաւ բարեկարգել ու յառաջդիմութեան յոյս տալ նորընտիր հոգաբարձութեան յարգոյն անգամոց խնամօքը և մանաւանդ Ընդհանուր մեծապատիւ Վարդիէլ աղայի՝ ազգասէր անձին անդու ջանիւքը : Երկու տարի տեսնելով վարժարանին քոհացուցիչ ընթացքը՝ սկսաւ քաղցր աչքով նայիլ անոր վրայ և պէտք եղած օգնութիւնն ընել :

« Երկու տարի յառաջ Երեմիայի և վարժարանի հոգաբարձութիւնը անսիրտ և իրենց կրթիցը գերի եղող քանի մ'անձանց ձեռքը կ'ընտնուէր : Երեմիայի գրեթէ աւերակ դարձած ծանր պարտուց տակ կ'հնձէր : Արժարանն ողբալի վիճակի մէջ էր , որովհետեւ ութնի չափ քերական կարդացող տղայք մնացել էին , ոչ դաստառ և ոչ համարատես կ'գտնուէր : Երկու տարի այս խեղճութիւնները տեսնելով՝ եկեղեցիի տեղ սրճարան կ'ունէր կ'երակէ առաւօտները , և Ս. Պատարագ գրեթէ չորս պատնոսն կըլլար . ոչ դպիր և ոչ փոխասաց տղայ կ'գտնուէր : Երկու տարի ան չ'ընտելու հանգուրժել այս անտեղութեանց՝ տասը տարուան հաշիւը պահանջեց հոգաբարձութեանն , և տեսնելով որ ոչ հաշիւ տալ կուզէին և ոչ հրաժարական , գիմեց տեղական կառավարութեան , և ներքին գործոց Պաշտօնէին շնորհիւ տասնեակիւ արժանաւոր անձինք հոգաբարձութեան անդամ ընտրուեցան ժողովուրդեան զաւանի քուէարկութեամբ : Երկու տարի հոգաբարձութեան հիմա դաստառանի տակ են հաշիւները տալու համար :

« Տեղական կառավարութիւնը որոշեց ամեն երեք տարին անգամ մը հոգաբարձութեան փոխուելու ատեն՝ ազգին երկամեայ հաշիւը տեսնել , որպէս զի ժողովուրդեան մէջ վէճ չ'ազգի :

« Երբեք հոգաբարձութեան անհաշիւ գործն եղաւ եկեղեցին նորոգել , վարժարանը բարեկարգել , ուր կաշակերտին հիմա վաճառելի չափ տղայք , և կ'ուսացուի որ այս թիւը աւելնայ : Աւսմունքներն են Հայերէն , Վարդիարէն , Երաժշտութիւն , որոնց դասատուն է Սարգիսեան արժանաւոր Պ. Գեորգ . նաև Այլադերէն , Թուրքականութիւն և աշխարհագրութիւն , որոնց դասատուն է բնիկ վարդապետ բանիւրուն անձ մը . զրաւարժութիւն և հասարակ ընթերցմունք օգնականի մը յանձնուած են :

« Սոցիալական Եւալ , Գաբշան , Սաման ու Պոլիտեքնիկ այս չորս քաղաքաց ազգայնոց մէջ հայերէն լեզուի գործածութիւնը շատ նուազ է և գիտցածնիս ալ աղաւաղեալ , որովհետեւ գրեթէ նոր սկսած են բարեկարգութեան մէջ մտնել իրենց վարժարանները : Աւսման մէջ հարկի չափ հայ ընտանիք կ'գտնուին : Պարբերական մէջ երեքշաբթի Կոստանամ ուրիշ անգամ ուրիշ տեղեկութիւններ ալ հաղորդել այս կողմերուն ազգայնոց վրայօք » :

Կարճ Բայց Ընդհանուր

— Ընդհանուր ազգաց հարստութեան , զօրութեան , մեծութեան , մէկ խօսքով՝ յառաջդիմութեան ամենէն հզօր տարրն է :

Որեք մարդիկ ինչու համար իրենց կանոններն , օրէնքներն ու սովորութիւնները այս գեղեցիկ սկզբան չեն ծառայեցներ . ինչու չեն հասկնար և սովորի աղատութեան՝ այս երկնային պարգէն շէնքին հիմնարկութիւնը :

— Կեղծաւորութիւնը ժամանակիս նորաձեւութեանց մէկն է , որով բոլոր խօսակցութիւնը բնաւ իմաստ չեն պարունակեր : Ընդհանուր իր մտածածը չ'ըսէր . անարգած մարդոց բարեկամութիւն կեցուցնէ : Սարգս շատ պիտի բամբասուէր եթէ իր զգացածը յայտնէր :

— Երկու հարուածները մարդուս արժէքն ու բնութիւնը կ'այտնեն , ինչպէս նախնի ստակիւնը :

— Պարկեշտութիւնը , որ գթութեան նըմանութիւնն է , ընկերութեան ունենալիք առաքինութիւններէն մէկն է : Եսով բոլոր մարդիկ կ'ընտելանան , ու կ'ախտաւ ունի մարդուս իր պատիւը ճանաչելն : Պարկեշտութիւնը ընկերութեան ամենագլխաւոր կապերէն մէկն է և երկու որպիսութիւն մ'է , որով մարդս վաճառականութեան մէջ ալ կ'ունենայ քաղցրութիւն և հաստատութիւն : Իսկ առանց բնաւորութեանց միայն արտաքին զիբքերու պարկեշտութիւնը կեղծաւորութիւն է :

— Զանալու է որ անձնասիրութիւնը չ'ընտելանայ :

— Երկու տարի նախատեսւած թուութեան սահմանէն ալ անցնիլ է :

— Հասարակութիւնը դարուս բորոտութիւնը մեր տղայութեան կ'ալըտիլ , և մարդ կը սարսափի տեսնելով այն դեռահասներն , որ մըտածելէ յառաջ հաշուելու կ'ենեն :

— Խաղաղօրէն մարդկային դասէն դուրս է . և արդարեւ կարծուածին չափ զիւրին բան չէ որ մարդս խիստ աղէկ խաղաղօր ըլլալով միանգամայն բարի և պարկեշտ ըլլայ : Այստեղիւ փափաքը , որ գիշեր ու ցերեկ մտածել կուտայ , շատ անգամ խիստ վտանգաւոր խալթ մ'է , որ քան որ սիրտն ու միտքը բարի ըլլայ : Սարգս նախ ապուշ կըլլայ , ետքը չար :

— Ըստ պատահման և տառնց մտածելու ամուսնանալը վիճակահանութեան (բիւնքօ) ըստակ տալու կ'ընեն , որ խիստ քիչ անգամ կը վստակուի :

— Ընտանիք ստախոս մ'է . մեծ զուարճութիւններ կ'ուտանայ , բայց միայն վիշտ և ցաւ կուտայ : Խիստ յայտնի է որ ամեն մարդ իր աստիճանին համեմատ իր վիշտերն ունի , և հետեւաբար աւելի մեծատունք աւելի լիշտաւ են :

— Երբ կուսակցութիւնը շարունակ իրարու յաջորդեն , այն ատեն ընկերութիւնը ծաղկաւ պարահանիսի (պար) մը կ'ընեն :

— Օգուարճութիւններն երբ չափի դուրս ելնեն , կ'ընեն : Եստ աղէկ է քիչը , անանկ որ անոնց քիչութիւնը զմեզ կ'ըօսցնէ :

— Ընտանուածութիւնը ծերութեան չար գաւազանն է :

— Երբ լեզուն ալ ստակ մ'է , որով աղքատները հանգիստ կ'ընեն ապրիլ :

— Զայ անանկ վիճակ մը , որ իր վիշտերը չ'ունենայ , ինչպէս մարդուս կ'ենեք . ամեն բան խառն ու անկայուն : Հաստատ երջանկութիւն մ'ուզելն օրինաց դէմ մեղանշել է : Ընտանուածութեան և սրտին վրայ մտածես , այն աստիճան չես գտնիր : Երբեք կամ շատ անգամ ամենէն հարուստներն ամենէն թշուառներն են :

ԵՅԼՆԻ ԵՅԼՎ

— Մարդիկ ընդդիմութեամբ աւելի սերտ կկապուին, քան թէ միշտ հաճութեամբ։

— Բնականութեան լուծումն ուզողը շնացողին խորհուրդն։

— Բարիքը պատուութեան համար, մեռնիք ճշմարտութեան համար։

— Դժգոյքը շատ անգամ մտաց անարգասաւորութեան նշան է։ Երբ մարդս խոհեմ և իմաստուն դատում չունենայ, կոգնէ։

— Բնիկը իր հանգամանքները չճանչէր. առանց պատճառի կարգողի, անանց օգտակար ըլլալու կիսօրի, առանց ճանաչելու կիստահի, կարծիքը կիսօրի, իրեն չվերաբերած բաները կհարցնէ և թշնամին բարեկամին չըտտէր։

— Բնկերական կեանքը օգնութեան վաճառականութիւն մ'է, որ աւելի պարկեշտ կամ ինքզինքը գիտցողը կմտածէ։ Ուրիշներուն երջանկութիւնը ուզողն իրենը կհաստատէ, խեղաց մեծութիւնն ու բարձրութիւնն է որ այսպէս մրտածել կուտայ։

— Կեանքը պէտք է ունենայ ներութիւններ, անհաճոյութիւն, վիշտ և ցաւ՝ աշխարհին միւս ներութիւններն աղէկ վայելելու համար։

— Բարեբաղի ունեւոր մարդիկ համր պիտ' ըլլային, երբ արգելուէր ինքզինքնին գովելն ու ուրիշները պարտաւել։

— Երեք բան կայ որ կանանց շատերը դուրս կենտոն պատուհանէն, ժախտակ, առողջութիւն և ստակ։

— Բազմիկ հարուածները մարդուս ինչ ըլլալն ու արժէքը կյայտեն, ինչպէս կշիռն ըստակին ինչ տեսակ ըլլալը։

— Մարդիկ ստակի կնաման. զանոնք յարգելու է իրենց արժէքին համար՝ ինչ որ ալ ըլլայ իրենց տիպը։

— Երկայնահասակ բայց կարճամիտ մարդիկն այնպիսի վարդաբուսած օժեմաներու կնամանին, որոնց ամենէն բարձր դասիկոնին (խաթ) սենեակներն ընդհանրապէս քիչ վարդաբուսած են։

— Երկու տեսակ մարդիկ կան, որոնցմէ միշտ հետի կենալ պէտք է. չարերէն ու տխմարներէն։

— Բնկրօնը ինքնաշարժ մեքենայ մ'է, որ առաքինութեան կմտնայ, բայց գեռ հասած կկոտորի։

— Բնատուութիւնը արուեստից հոգին է։

— Հարուստը կհամոզուին թէ գիտութիւններն ալ կերպասից նման կրնան ծախու առնել։

— Բնն տեսակ ճշմարտութիւնները բոնէն աղէկ է, բայց լսելն շատ բարի։

— Եթէ կուզես գիտնալ թէ ինչպէս տալու է, ինքզինքդ ընդունողին տուղ գիր։

— Բազմութիւնը անանկ յատկութիւն մ'է, որ ամեն բան կգերազանցէ։ Բնաց ասոր ա. մեն բան ոչինչ է։

— Փորձառութիւնը բժիշկ մ'է, որ միշտ հիւանդութիւնէ յետոյ կհասնի։

— Կեղեցկութիւնը յանձնարարական թուղթ մ'է, որուն պատիւը քիչ կտէ։

— Թշնամաց աղէկութիւն ընելն խուսկի նմանիլ է, որ զինքը փճացնող կրակին անուշահոտութիւն կուտայ։

— Մարդուս սրտին մէջ երկու անօթ կայ, մէկը ուրախութեան, միւսը՝ ցաւի, որ յաջորդաբար կպարպուին ու կցուին։

— Խոսակցութիւնն ալ պէտք է որ խաղի նման ըլլայ, յորում ամեն մարդ կարգաւ կենտէ իր թուղթը։

— Բնաց սկզբունքի դործելն կնմանի այնպիսի ժամացուցի մը նայելու, որուն ցուցակն (ագրէպ) ըստ պատահման դրուած է։

— Թէ որ տուանց փուշն վարդ կայ, այն է բարեկամութիւնը։

Գեկտեմբեր 12 ն փարիզի առաջին պահանգէսն (պալ) սկսաւ "ողբերգական" տնուն թատրոնին մէջ։ Միայն մէկ գիշերուան մուտքը 27875 ֆրանք եղած է։ Եւրոյ գիշերը պարահանդէսը դադողներուն ըրած ծախքը 133, 850 ֆրանք։ Եւրո հաշուով բոլոր ձմեռը թատրոնին մէջ տասնեւչորս անգամ ըլլալիք պարահանդէսներուն պիտի վաճառուի 1,955,560 ֆրանք, որ ըսել է 9,777,800 ղուրուշ։

Գիտնալու է որ այս հաշուին մէջ հոն երթալէն վաստկուած հիւանդութեանց համար եղած ծախքը չկայ։ Վասնորոյ եթէ մարմնոյն առողջութեան մասին եղած վնասները յիշեալ դուրսդին վրայ աւելցնենք, անշուշտ արտագրերալը կը շահանք պիտ' ըլլայ։ որովհետեւ առողջութիւնը ինչ դուրսդին կրնայ հաւասարիլ։ Գանձ մը, զոր գնելու համար երկրագնդին բոլոր տէրութեանց գանձերը անբաւական են։ արգարե առողջութիւնը թանկագին գանձ մ'է, բայց դժբաղդաբար զանի ունենալին աշուշտու չեւար, և երբ կորսնցնենք յսկսիք զղջալ ու արտասուել, որ անօգուտ է տարածամ ըլլալուն։

Ձմեռը երբ հասնի՝ միտք բերելով պարահանդէսներն և անոնց բազմաթիւ չարիքն՝ մտաւանդութիւնը կտիրէ մեզ և կցաւիք մեր այն ազգայնոց վրայ, որ իւր թէ ի դրօս այն դժուարին տեղերը յաճախել կոտրեն, այն տեղերը, ուր մտնողն կթուաւորի և անհնար է որ անվնաս դուրս ելնէ։ Հանգիստ նախօրդ շրջանին առաջին թիւերովն երկարօրէն խօսած եմք անոնց վրայ և կիսափաթիմք որ վերստին աչքէ անցնելով զանոնք մեր ընթերցողք՝ զգուշանան այնպիսի տեղերէ և զգուշացնեն նաև ուրիշները, որով թէ իրենց և թէ ուրիշներուն անձանց փրկելն ըլլալու փառքն ու բազմը կուենան։ Երանի էր թէ լսելի ըլլար մեր այս կրկնութիւնը։

Արտուի թէ նոյեմբեր ամսոյն մէջերը եղած փոթորիկներէն 150 նաւի չափ ընկղմած է, որոնցմէ միայն մէկուն վրայ ճիշդ տեղեկութիւն առնուած ըլլալով կրնան թէ (Օթթալիա դաղթող 400 գերմանացի ճամբորդներ առնց մէջ գտնուեր, և 46 ը միայն աղատեր են։

Փարիզի մէջ վերջին տարին երբ մէջ շինուած ինը նոր թատրոններու համար 9,563,000 ֆրանք, և բոլոր Գաղղիոյ մէջ 1837 էն մին և 1861 այսինքն քսան և հինգ տարուան մէջ շինուած երկաթուղիներու համար 1,717,687,736 ֆրանք ծախք գացած է։

Գեկտեմբեր 5 ն Մալակայի մէջ կին մը մէկ անգամուն հինգ մանչ զաւակ մէկէն ծներ է ամենն ալ առողջ և առողջ ըլլալով։

Բմբիկայի բժշկական օրագիր մը կհրատարակէ թէ Միացեալ Միացեալ մէջ 256 կին բժիշկներ կան՝ ամենքն ալ բժշկական վկայականներով վաւերացեալ։

Թուրքի Բանդ

Թուրքի (Գաղղիոյ երեք երեւելի նաւահանգիստներէն մէկը) մէջ ընդ ամենը 3149 հոգի զանազան յանցանքներով բանտարկուած են։ Եւրոյնք 2371ը Գաղղիա ծնած են. 580ը Եւթէոսի մէջ. 8ը Գաղղիոյ գաղթականք, և 190ը օտարական, որոնց 42ը Խալիպէն, 38ը Սպանիայէն, 26ը Գէլիքիայէն, 17ը Քրիստոսական նահանգներէ, և այլն, և իւրեւ հետաքրքրական՝ մէկն ալ չինացի է։

Կրօնքի կողմանէ այսպէս կբաժանեն, 8ը Հրեայ. 2472 կաթոլիկ. 25 Լուտերական, 38 կաթոլիկական, 9 Եւրոպական. 596 Մահմետական։

Գիտելի է թէ այս թուոց մէջ ոչ կուպաշտ և ոչ ալ ետքէն մկրտուող կայ բաց ի մէկէն՝ որուն կրօնքն անյայտ է։

Յանցանքներն՝ 1293 դող. 258 շնացող. 19 հայրասպան. 35 թուաւորիչ. 163 հրձիգ. 64 խաբէրայ (սախմէքեար). 40 դրամանենգ (խալպալան). 12 նենգութեամբ անանկացող (թօփ նետող). և այլն։

Երհաստին՝ 893 երկրագործ, պարտիպան ցորեն ծեծող. 284 դործաւոր. 186 որմաշէն, կճագործ. 130 կօշկակար. 123 նաւորդ. որսորդ. 116 ծառայ, 61 ստացիչ, տէր. 1 հասաւոր (իրատուլը ապրող). 3 գրագիր. 3 երաժիշտ 1 կատակերգու։

Գիտելի է նաև որ ասոնց մէջ գրագէտ չըկայ։ Միայն 51ը կատարեալ կրթութիւն առած են. 315ը կատարեալապէս կրնան կարգալ և գըրել. 889ը անկատար. իսկ 189ը բոլորովին անգէտ։

Ուրախ եմք որ այս ցանկին մէջ Հայու անուն չեմք տեսներ։

Փարիզի օրագիրներէն մէկուն մէջ կկարդամք թէ 928,724 այր, և 1,795,065 կին այրի կան բոլոր Գաղղիոյ մէջ։

Մայրաքաղաքիս ժողովուրդը լրագրոյն մէջ կկարդամք հետեւեալ ցաւալի և միանգամայն շատերուն օրինակ ըլլալու արժանի դէպքը։

Երեւելի վաճառականի մը գանձապետ (սանտրքեար)՝ երկուստարգ և պարկեշտ անձ մը ամսոյ 7ին երեքշաբթի գիշեր Բերայի մէջ բաւական զօսնէն ետքը կմտնէ տեղ մը, ուր յայտնի խաղ (խուամար) կխաղային։ Հոն շատ ոսկի և շահողներ տեսնելով՝ հակառակ իր բնաւորութեանը միջամուտ կըլլայ խաղին։ Բնականը, որ նոր ընդունած էր, վերջապէս կորսնցնէ յետոյ կկորսնցնէ նաև տիրոջը ստակը, որ ժողոված ունէր վրան։ Երկուստարգը կշուարի, կըյուսահատի, զանազան գոյներու կիսուսի, և վերջապէս կիսնայ կեանքի։

Լանկայու թաղը երբեմն դեղագործ Կոզմա անուն հռոմէացիական ազգային մը անցեալ շաբաթ Եւթէոսի դուրսերը որսի գացած ըլլալով գայլերը գիշատել ձգեր են։ Եւ քանի մ'օրէն մէկ երկու ճամբորդ խեղճին միայն գըլուրը գտեր են։

Իւսկիւտարի Սէլամիէ թաղին միգամաճառ (մանաւ) Հակոբ անուն հայազգի անձը չորեքշաբթի օրը Էմսի փաշայ ըստած տեղէն զինքը ծովը նետած ըլլալով՝ մարմինը Սալաճախին եղերքները գտնուեր է։

Եւրո եղելութեան պատճառը գեռ որոշ կերպով իմացուած չէ։

Ահա

Արկաթ խմող մարդը շուտով կճանցուի. շրթունքները շաղիաղի են խոսելու ատենին նման։

Արկաթին ծայրը շատ խորունկ բերանին մէջ խոթող մարդը կցցուի, սկեպտիկան, կասկածող և յանդուգն է։

Արկաթին ծայրը ակռայնորովը կտրողն անհոգ և անփոյթ է։

Արկաթին ծայրը դործիքով կտրողն զգոյշ է։

Եւրո մարդը որ սաթ (քէհրպար) կգործածէ, փափուկ է։

Խալիպէն սիկառ սիրողը զեղի ու շալլ է, գինին ու համեմունք կսիրէ։

Թխագոյն սիկառ ծխողն աղէկ խաղացող է և պատուի բարեկամ։

Վաղղիոյ մէջ երկրային նոր գանձ մ'ալ գտնուեցաւ, որ է Համբանիոյ սահմաններէն Ուէյմսի լեռանց մէջ գետնախնձոր հանքերու գիւտը:

Երգէն յայտնի է թէ Համբանիա հարուստ և երևելի է իր գինիովը. ասկէց ետքը աւելի պիտի փառաւորուի գետնախնձորովը և Համբանիացիք աւելի հարստանան:

Լինժէնի լեռնակներէն Պ. Պուլթիէ Հիւառ 74 տարեկան գաղղիացին հաղուագիւտ գործիք մը հնարած է: Եւս գործիքն է ամենափոքրիկ խողովակ մը, որ չափազանց կմեծնայ և գրգռան (ձէպ) կպահուի և պէտք եղած ատեն ամեն բան մէջը կրնայ դրուիլ: Նամբորգուլթեան շատ յարմար և օգտակար է: Երգէնովիւն մ'ալ ունի որ ուր ալ դրուի մէջի պարունակեալները բնաւ չեն փնստուիր, որովհետեւ խոնաւութեան անընդունակ է:

Լմենէն աւելի ձու ուտող ազգն է Լնգղիացին. ամենէն աւելի կարկանդակ ուտողն է Վաղղիացին, իսկ ամենէն աւելի և ճարտար կառավար ունեցողն է Ուուսիան:

Վաղղիոյ վաճառականութեան ընդարձակութեան վրայ գաղափար մը ստանալու փափաքողաց ուշադրութիւնը կհրաւիրուի հետեւեալ համառոտ ծանօթութեանց վրայ:

1861 էն մինչև 1863՝ երեք տարուան միջոցի մէջ Վաղղիա մտած ամեն տեսակ ապրանքին գնոյն գումարն է 5,208,404.794 ֆրանք. իսկ դուրս ելածին գումարը՝ 4,895,212.886 ֆրանք: Հիշեալ միջոցին մէջ նաև ներս մտած է 336,384.455 ֆրանքի արծաթ և 747,599.836 ֆրանքի ոսկի: Իսկ դուրս ելած է 441,626.251 ֆրանքի արծաթ և 654,290.251 ֆրանքի ոսկի:

Նոր հաշիւ մը կ'այտնէ թէ բոլոր Վաղղիոյ մէջ 1827 թուականին 1542 անձնաստան գտնուած է, իսկ 1860ին այս թիւը շատ աւելնալով մինչև 4050 ի կհասնի:

Երկարժամանակեայ փորձը կհաստատէ թէ անձնաստանութիւնը աւելի հասուն հասակի մէջ կպատահի՝ այսինքն 40 էն մինչև 80, և ընդհանրապէս տաք ամսոց մէջ՝ յունիւարէն մինչև յունիս:

Հառթուր անուն լրագրոյն մէջ Պ. Թոմպէն պէտքի ստորագրութեամբ վաւերացեալ կկարդայուի թէ դեկտ. 1ին Տնօնչիւն մէջ 80 տարեկան ծեր օրիորդ մը մեռեր է: Եսի կէս դարէն աւելի ժամանակ զինքը բացարձակ լուութեան դատապարտած՝ 1860 թուականէն ի վեր հաշիւ 20 ի չափ բաւ արտասանած է: Հիսուն տարիէ ի վեր իւր ծանօթիցը, բարեկամացն ու միանգամայն ընտանեացն ոչ գգուանքը, ոչ ատելութիւնը, ոչ ուրախութիւնը, ոչ տրտմութիւնը, ոչ թշուառութիւնը, ոչ հիւանդութիւնը և մինչև անգամ մահը կարող եղեր են խօսեցնելայս աղջիկը: Միայն եղբորը աղջիկը 15 տարուան միջոցի մէջ իր սիրալիր խնամօքը փոխարէն կարող եղեր է արտասանել տալ երեք բառ:

Վիտնալ պէտք է թէ այս զարմանալի աւելորդ համր չէր, և անդամազնաբար խօսելով՝ ձայն հանող անդամոց ամեն մասունքն կատարեալ և առողջ են եղեր: Իր հասակակիցներէն ստուգուած է երիտասարդութեան ժամանակը գտնուած գիւղաքաղաքին օրիորդաց մէջ ամենէն սիրունը, զուարթերեն ու գեղեցիկն ըլլալն:

Եհաւասիկ աշխարհիս ամենէն զարմանալի մէկ դէպքը:

Եւրոպիոյ լրագիրք առանց անուն տալու կը հրատարակեն թէ Փարիզի մէջ երևելի հարուստ մը կայ տարին 50,000,000 ֆրանք եկամուտ ունեցող: Եսել է թէ մէկ ժամուան մէջ 51700 ֆրանք ծախք առանց մտածելու կրնայ ընել:

Փարիզ բնակող Պուէնսուէք դուքորը 9,000,000 ֆրանքի ազամանդ ունի, որոնց միայն մէկը 1,500,000 ֆրանք կարծէ:

Վեկտեմեր 2 ին Վաղղիոյ բոլոր արուարձաններուն մէջ գտնուած անգործ գործաւորաց 498,000 ֆրանք նուիրուեցաւ՝ տէրութեան գանձը ի նպաստ նոցին ժողոված ստակէն:

Փարիզի կենդանաբանական ընկերութիւնը մօտերս իր մէկ նստին մէջ որոշեց յետ այսորիկ պատուոյ մանեակ (հալգա) նուիրել հաւատարմութեան մէջ երևելի հանդիսացող շանց:

Փարիզի բոլոր փողոցներուն մէջ 17378 ծայր կաղ և 749 ծայր իւղ կվառեր. իսկ քաղաքին սահմանագլուխները 4905 ծայր կաղ և 1200 ծայր իւղ կվառեր: Եւս թիւը 1864 էն սկսեալ եղաւ Փարիզի մէջ 17400 կաղ, 700 իւղ, և սահմանագլուխները 7400 կաղ և 1300 իւղ:

Նոր հաշիւ մը կ'այտնէ թէ Պէլճիքայի մէջ առօրեայ ծածօրդներէն վատ 120,000 հոգի մշտնջենաւոր բնակող օտարական կգտնուի, որոնց ամենէն շատն անգղիացի են:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՅԱՆՈՒՅՄԱՆՆԵՐ

Երեւանի Հանրէս ութերէս: Խմբագիրն է մեծարգոյ պատուելի Յօհաննէս Տէրոյնց: Կը հրատարակուի ամեն ամսոյ 1, 8, 16 և 23 օրերուն: Տարեկան գինն է 20 ֆրանք:

Ստորագրութեան տեղն է Եւրո Էֆէնտի խան թիւ 8՝ Տէրոյնց տպարանը:

Ուսանողն ու բուսանաց խումբն: Պ. Եւմենակ Հայկունի աղգային պատմութիւնը համառօտաբար երեսուն և երկու հարցումներով ու պատասխաններով և երեսուն և երկու զատ թուղթերու բաժնելով տեսակ մը խաղաթուղթ (օյուն քեղդտը) ձեւացուցած է գալոցներու և մանր տղայոց համար, որով կրնան զօրանուլ և միանգամայն կրթուիլ:

Կծախուի հեղինակին և ամեն հայ գրաւաձուաց քով ի գին 3 զրուշ:

Յաննէսարաւան
Վերսեմէ

ՄԷՆՆԵՐ ԻՆՏԵՐ ԴԱՆԵ ՉԷ ԻՆ 3

Եւս Վրասենեակը որ և է յանձնարարութիւն կամ գործակալութիւն յանձն կառնու կատարելով թէ դուրսերէն ըլլայ և թէ հոսկէց:

1. — Յ. Վրասենեակը յանձն կառնու ծախելու այն ամեն վաճառք որ իրեն խնամօքը կը յանձնուի, թէ շատ ըլլայ և թէ քիչ:

2. — Թէ դուրսերէն և թէ հոսկէց ով որ ուզէ վաճառք կամ ալ ինչ գնել. Յ. Վրասենեակը անոնց համար ամենաժառանգելի կըրնայ գնելու:

3. — Յ. գրասենեակը միջնորդութիւն կըրնէ վաճառքի տէրերուն և վաճառք ծախու առնելու զողորներուն:

4. — Մարքէն վաճառք հանել և վաճառք կամ ալ ինչ դուրս զրկել ուզողները կրնան աժան կերպով Յ. գրասենեակի միջոցաւ տնօրինել:

5. — Պաշտօնէից համար Յ. գրասենեակը արձանագրութիւն մը բացած է, ուր գործ բնագործները կրնան արձանագրուիլ, և պաշտօնեայ ու զողորները դիւրութեամբ հոնկէ յարմար պաշտօնեայ գտնալ. թէ առեւտրական և թէ ընտանեկան գործերու համար արգէն բաւական պաշտօնեայներ կան արձանագրուած:

6. — Ուրիշ արձանագրութիւն մ'ալ բացած է, ուր պարապ խանութ, սենեակ կամ տուն, վարձու տալ կամ ծախել ուզողները կրնան արձանագրել տալ. հետեւաբար ամեն խանութ, սենեակ կամ տուն և այլն վարձու բնակ կամ ծախու առնել ուզողները կրնան հոնկէ դիւրութեամբ գտնալ: Երգէն շատ ծախու տուններ, խանութներ և արաններ կան արձանագրուած:

7. — Յ. Վրասենեակը երևելի սեղանաւորներու հետ յարաբերութիւն ունենալով, գործերէն կամ Վալթիոյ կողմը քարաշէն տուն կամ խանութ և այլն գրաւ զնելով փոխառութիւն ընել ուզողներուն կրնայ ըստ գործոյն քիչ շահով ստակ գտնալ. և այլն:

8. — Յ. Վրասենեակը յանձն կառնու նաև, առեւտրական տնտեսներու կարգադրութիւնը և քննութիւնը, առեւտրական նամակներու գրութիւնը և թարգմանութիւնը:

Եսոնց պայմաններուն կամ ուրիշ գործերու վերայ պէտք եղած անդեկութիւնը կրնայ ստացուիլ անձամբ կամ նամակաւ:

Վրասենեակը հասցէն պէտք է ըլլայ
«Տնօնչիւն Յան ձնարարական Վրասենեակի»
«Սեծ նոր խանի վերի դռանը մէջ թիւ 3»:

Վրասենեակը

Տնօնչիւն

Տնօնչիւն Դան Էլ Կառնէլ

Յանձնարարական գրասենեակը շարաթը երկու անգամ Տնօնարկալութեան դատաստութեամբ կըրնայ, Հայերէն Տաճկերէն կամ Վաղղիարէն լեզուով, ուր մէկը օրինաւոր տուժարալութիւնը (կրկնատուժարի ծամբով) կրնայ 12 դասի մէջ ուսանիլ:

Եւանձին սորվելու համար 12 դասը 2 1/2 ոսկի կանխիկ: Խմբովին դատաստութեան համար 1 ոսկի կանխիկ:

Հանգիստ նախորդ շրջանին թիւերը ամբողջ կաղմուած 20 զրուշի կծախուի Օւնձիրլի խանի վերնայարկը թիւ 3 գրատունինս:

ՀՈԳԱԲԱՆԱԿԱՆ ԴԱՆՈՒՄՆԵՐ

ԹԻՒՐԿԱՆ. Յարութիւն Աղա Շամճեան:
ՊՐՈՒՍՅԱՆ. Թէ ովիկ Աղա Բայլօնեան:
ԻՋԵՄԻՏ. Յակոբ Աղա Նազարեթեան:
ԿԱՐԷՆ. Տ. Գրիգոր Տ. Միտասեան:
ԻՋՄԻՐ. Ճաղիկի գրասենեակը:
ՏՐԱԳԻՉՕՆ. Խաչատուր Աղա Էլմասեան:
ԿԵՅԼԷ. Խաչատուր Աղա Մանուկեան:
ՊԱՐՏԻՉԱԿ. Թորոս Աղա Միտասեան:
ՔԵՐԱՍՕՆ. Գէորգ Աղա Խ. Մալմանեան:
ԹՈԳԱՆ. Գէորգ Աղա Սէֆերեան:
ՏԻԳՐԱՆԿԻՐՏ. Կ. Բապեա Աղա Նազաշեան:
ԱՏԱՆԱ. Նազաշեթ Աղա Հապաշեան:
ԱՏԱՐԱՉԱՐ. Մ. Յակոբ Աղա Տ. Գրիգորեան:
ԵՐՈՒՍԱԼԷՄ. Ե. ԳԻՊՏՈՍ. Եսայի վարդապետ:
ՄԱՆՉԷՍԹԻՐ. Յովհաննէս Աղա Գափաւաճեան:
ՊԱՐԱՎԱԿ. Գրիգոր աղա Նազապետեան:
ՓԱՐԻՉ. Պողոս աղա Արփաճեան:

ԽԻՐԱԳԻՐ

ՏՆՕՐԷՆ

Մ. Բ. Ինքի-ճեան և Ս. Լեւոնճեան

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Թ. ՏԻՎԻՏՅԱՆ ԲԻՐԻՐՃԻ ԽԱՆ